

Yunus Ve Mevlana

– ali-gun · 09 Ekim 2025

Yunus ve Mevlana...

Zamanın kuyusuna düşmüş her can, bir ses arar. Onu hem toprağın sükûnetine hem de göğün sonsuzluğuna bağlayacak bir ses... Bu arayışta, Anadolu'nun irfan toprağında yeşermiş ve köklerini Aşk'ın en derinine salmış iki ulu ses, asırlardır yolcunun kulağına fısıldar: Biri Yunus'un duru, arı-duru pınar misali sesi; diğeri Mevlana'nın engin, coşkun bir okyanus gibi çağıldayan nidasıdır.

Yunus, bir derviş hırkası içinde, yalın ayakla basar toprağa. Onun dili, dağdaki çobanın, tarladaki çiftçinin, pazardaki esnafın dilidir. Karmaşık felsefeleri, anlaşılmaz terimleri bir kenara bırakır. O, en büyük hakikati en basit kelimeyle söyler: Sevgi. "Yaratılanı severiz, Yaradan'dan ötürü" derken, kâinatın her zerresine Kadir-i Mutlak'ın vurduğu mührü gösterir. Bir çiçeğin yaprağında, bir karıncanın yürüyüşünde, bir yetimin gözyaşında O'nu görür. Yunus için yol, dışarıda değil, içeridedir. "Bir ben vardır bende, benden içeri" diyerek, insanın kendi derinliğindeki ilahi cevhere işaret eder. Onun meclisi gösteriştan uzak, samimiyetle doludur. O, bilginin kibrini değil, aşkın tevazusunu seçmiştir.

Mevlana ise Konya ovasında bir ilim ve hikmet güneşidir. Onun dili daha süslü, daha derin ve sembollerle doludur. Mesnevi'si, adeta ilahi aşkın coşkun bir ırmağıdır; içine gireni kendi derinliğinde yolculuğa çıkarır. Mevlana, kamışlıktan koparılmış neyin feryadıyla anlatır ayrılığı ve vuslat arzusunu. O, "Gel, ne olursan ol yine gel!" diyerek insanlığı kucaklar; günahkârı, kâfiri, putperesti ayırmadan hepsini Aşk dergâhına davet eder. Onun için aşk, akli yolda bırakan, canı ateşe atan bir cezbedir. Sema, bu ilahi cezbenin beden bulmuş halidir; kâinatla bir olmak, zerrelere raksına katılıp mutlak varlıkta erimektir. O, "Hamdım, piştim, yandım" derken, nefsin çetin sınavlarını geçip "büyük ışığa" varmanın formülünü verir.

Peki, bu iki ses birbirinden farklı mıdır? Biri pınar, diğeri okyanus ise, aynı suya akmazlar mı? Elbette akarlar. Yunus, okyanusa varmak için dağlardan sessizce süzülen bir pınardır; Mevlana ise pınarların ve nehirlerin buluştuğu, dalgalarıyla göğe yükselen okyanusun kendisidir.

Yunus, "Cennet cennet dedikleri / Birkaç köşkle birkaç huri / İsteyene ver sen anı / Bana seni gerek seni" diyerek en saf talebi dile getirir. Mevlana da aynı özlemi, "Aşksız olma ki ölü olmayasın, aşkta öl ki diri kalasın" diyerek haykırır. İkisinin de yolu, masivadan, yani Allah'tan gayrı her şeyden yüz çevirip, yüzünü mutlak Sevgili'ye dönmektir. İkisi de insanın, içindeki şerri ve kötülüğü yenip, özündeki iyilik ve nur ile birleştiğinde "İnsan-ı Kâmil" olacağını müjdeler.

Dostum, bugün dahi o iki ses gönül kapımızı çalar. Biri bize sadeliği, gösterişsizliği, her varlıkta Yaradan'ın izini görmeyi hatırlatır. Diğeri ise bize coşkuyu, evrensel kucaklayışı ve aşkın ateşinde

yanarak arınmayı öğretir. Biri toprağın bilgeliği, diğeri göğün sonsuzluğudur.

Yolumuz, bu iki sesi de duyabilmekten geçer. Bazen Yunus gibi sessizce kendi içimize yürümeli, bazen de Mevlana gibi Aşk ile dönerek kâinata karışmalıyız. Nihayetinde her iki yol da aynı kapıya çıkar: Mutlak olanın, en büyük Yaratıcı'nın huzuruna... O kapıdan girenler için ne gam kalır ne de keder. Sadece sonsuz bir vuslat ve tükenmez bir ışık vardır...

Ali Gün
İngiltere